وەسیەتی باوکم … چرۆ زەند

گەریدەو مێژوو نووسە زرنگەکە، نەخشەی سیاسی گەلێکی دەستنیشان کردو هێڵی جوگرافیای دانا، ئێستا لە ژوورە ڕەنگینەکەی، لەناو پێخەفەکەی ڕاکشاوە، ئە و ژوورە ی کە چاوەڕوانی مەرگ دەکات. ئەو ژوورەی گوزارشت دەکات لە خەباتی حەفتا ساڵەی. کلێتەکەی بە بێ نازی لە سوچێکی پەرتووکخانەکەدا دانراوە چاویلکەکەی، پێنووسە کەی، دەفتەری یادەوەری، گشتیان بەلانراوون، بە دەسخەتە خۆش و خۆش نووسەکەی ژیانمانەکەی لە تەنیشتەوە دانراوە.

زەند لەگەڵ شار ئاوێزان بوو. هیمای ئەوو شاری سلێمانی کەم جار لەیەك جیادەکرانەوە. کەم کەس هەبوو کەریم زەند نەناسێ، کاتی بە شەقامی گۆراندا دەهاتە خوار، هەردوولای شەقامەکە سڵاو یان بۆ دەکرد، ئەویش بە زەردەخەنە پڕ هیواکەی بەهەردوو دەست سڵاوی دەکردەوە زۆر بە گەرمی. شارو ئەو هاوکێشەیەکی هاوژیانی دوورو درێژ لەنێوانیاندا بوو.
لە گۆشە نیگای شاردا جوانیەکی بەدی دەکرا، ئەو هیمای شارو، شار هێمای ئەوی گرتبوو. ستەمبوو لەیەك دابڕێن. لە کوچەیەکدا قوتابخانەیەك و لە شەقامی شاردا پەیکەرێك و بەشێك لە مۆزەخانە و شەقامێك پڕاو پڕ ڕەنگاڵە بوون لە ناوی کریم زەند.

لە دوا ڕۆژەکانی ژیانیدایە، من چیرۆکی خۆمی بۆ دەخوێنمەوە لە تەنیشتیەوە .
من ڕاستیەکم لا کاکڵە بوو، چیدی من گوێم لە وتەکانی باوکم نابی، نە دەتوانم پیاسەیەکی ئێوارانم بێت لەگەڵی، نە گوێم لە دەنگە خۆشەکەی دەبێ، کە ئارامی پێ دەبەخشیم. بۆیە زۆر بە پەرۆشەوە کتێبەکەمی بۆ دەخوێنمەوە کە بەشێکی گرنگی ژیاننامەی ئەوە. من بە زمانی ئنگلیزی دەیخوێنمەوە ئەو گوێبیستی چیرۆکەکەمە لەو بەشەدا کە پەیوەستە بە خۆی. پاش گوێ گرتنی، سەرنجی هەبوو لە نوسینەکەم، دوو تێبینی دامێ، ئیتر ئەوە دوا سەرنجی باوکم دەبێ. من ئەم نوسیبووکە باوکم نیشتمان پەروەر و ساکارە، بە خۆشحاڵیەوە ئەو دوو وەسفەم زیاد کرد کە گەورەترین پێناسی باوکم بوو.

وەسیەتی باوکم چی بێت بۆ من؟
من گوێبیستی وەسیەت بووم،
گشت هەستەکانم کۆکردبۆوە لە گوێگرتندا..
من بە هیوا بووم شتێکی نوێ ببیستم،

باوکم باسی خانوەکەمانی کرد.
ماڵەکەمان لە ناوەندی شاری سلێمانی نزیك سەرا،

باپیرەم لێرە ژیاوە، گەڕەك تەمەنی زەێدە ترە لە تەمەنی شار. سێ ساڵ پێش دروست بوونی شاری سلێمانی گەڕەکی مەڵکەندی دروست بووە. بە ڕەسنی ناسراوە، ماڵمان لەو گەڕەکە یە، باوکم خەونەکانی منداڵی لەو ماڵەدا بەدی کردوە. لە کۆتایی پەنجاکاندا، لە سەردەمی حوکمی عبدللکریم قاسم سیاسیەکان دەگەڕێنەوە بۆ وڵات بە بڕیارێك، زەند یەکێك دەبێ لەو سیاسیانە، لە پاش ڕوخاندنی کۆماری کوردستان لە مهاباد، پاش سێدارە دانی قازی کلێتەکەی یادو بەرپرسیاری گەلەکەی دەخاتە کۆڵە پشتەکەی بە پێ دەڕوا بەرەو ڕووسیا. لە ئاوی ئاراس دەپەڕێتەوە. هەمیشە خەونی دیوە بەگەڕانەوەی بۆ وڵات. دوو ئامانجی گرنگی هەبووە پاش خەباتی گەلەکەی بۆ ئازادی. یەکەم بگەڕێتەوە بۆ نیشتمان بۆ ماڵی باو باپیران، دووەم ژنێکی کوردی نەخوێندەوار بهێنێ. باوکم هەردوو ئاواتەکەم بەدی هێنا. یەك لە جوانترین ژنی کوردی کردە دایکم، ماڵە دێرینەکەی کڕیەوە بە نرخێکی گرانتر لە نرخی خۆی. مێژووی گەلێکیشی تۆمارکرد بوە سەروەری.

دەگەڕێمەوە بۆ لای باوکم، توانای گفتی کەم بوو، تینوو دەبوو، هەندێ ئاوم دەدایە تا دەمی تەڕکات. لیی دەگەڕام بۆ ڕۆژی دوایی بۆم تەواو کات. ئەو گەلێ جار باسی ماڵەکەمانی بۆ دەکردین، بەڵام ئەم جارە بە پەرۆشەوە باسی دەکرد.
باوکم دەیگێڕایەوە، کە هاتمەوە لە هەندەران، هەستێکی نامۆم بوو. پاش پانزە ساڵ ژیان لەهەندەران ، کەسێ دەرگای لێ کردمە‌وە نامۆ بوو بۆم.
باوکم لە سەربانی ماڵ جێگایەکی سەرپێی دادەخا. شەوانە لە سەربان دەنوێ. ڕۆژ دەچێتە لای دادوەرێك کە هاوڕێی دێرینی بووە لە سلێمانی. داوای کڕینەوەی ماڵ دەکات. دادوەری پەروەردگار هاوکاری دەکات. کڕیار نایەوی ماڵەکە بفرۆشێتەوە بە خاوەن ماڵ. ئەو بێئاگایە لە نرخاندنی ماڵ بۆ کەسێکی کە مێژووی هەیە لەو ماڵەدا. سەلمە خانی نەنکم، پاش ئەوەی باپیرەم کۆچدەکات، لەو ماڵەدا ژیان بەسەر دەبات. ژیانی خۆی تەرخان دەکات بۆ بەخێوکردنی منداڵەکانی چیدی هاوسەرگیری ناکات. سێ منداڵ بەخێو دەکات، سەبری، لەتیف، پاشان کریم. خوشك و برا و کەس و کاری نائومێد بوون لەگەڕانەوەی کەریم زەند، پێیان وابوو لە ژیاندا نەماوە ئیدی ناگەڕێتەوە. ماڵ فرۆشراوە.

ئەو ماڵە گەڵی کەس تیا ژیا کوردی هەر چوار پارچە داگیرکراوەکە،

نەدار، دەوڵەمەند، پیاو ماقوڵی شار، پیرو منداڵ. من لە هێمن موکریانی ناودارەوە دەسپێدەکەم، تا خزم و دۆست. برازا، خاڵوان، لالۆ، برای گە ورە تەنانەت خۆشم تێدا ژیام پاش هاوسەرگیریم. پارتی دیمۆکراتی کوردستان، ڕێگەی پارتی کۆمۆنیستی کارگەران. پاشان دەگەڕێمەوە بۆ سەرکردە کوردەکان کە بارزانی، شێخ محمود، پەیامنێرانی جیهانی، لە بیروت، لەندن، خاتوو سۆزان لە وڵاتە یەگرتوەکانی ئەمریکا سەردانی ئەو ماڵەیان کردوە.
خەڵکی گەڕەك ڕۆژانە نانیان لە سەرتەنووری دالان دەکرد، منداڵانی گەڕەك یاری. دوو دەرگای بوو بۆ کورتکردنەوەی ڕێگا، قەد بۆ بوو بۆ ژن و منداڵ کە بەویدا ڕادەبوردن وەك تۆنێلێك بۆ کورت کردنەوەی ڕێگا. زۆری تر دەهاتن بۆ داری توو ومیوەی بەردار، سەرڕێی زۆر کەس بوو بۆ چوون بۆ وادەی پزیشك و سەردانی نریك سەرا، بۆ مانەوە وەك هۆتێل، بۆ چون بۆ پشووی هاوین بۆ سەردان. لە هاویندا لەسەر سەکۆ لە گۆێسەوان جێگامان دادەخست بە ڕیز کەم شوێن بوو لە چیمەن لە حەوش و بان خاڵی بێ لە میوان.
ئەو دەمەی یەك تەلەفزیۆن لە گەڕەك هەبوو، پێکەوە تەماشامان دەکرد لەگەڵ دراوسێکان.
ئەو دەمەی تەلەفۆنی لە گەڕەك هەبوو، دەچوینە دوای دراوسێکان بۆ داواکانیان.
ئەو دەمەی یەك تەنوور هەبوو لە داڵان، هەمیشە نانی گەرممان بوو لەسەر خوان.
ئەو دەمەی باخەکەی یاریگەیەك بوو بۆ منداڵان،
باوکم لە کۆتایی وتەکانی وتی: تا دوا هەناسە دوای کرد:
ماڵەکە مەفرۆشن، ئەم ماڵە مەفرۆشن
منیش بەڵێنێکم دا : بەڵێن بەیەزدان،
من ماڵ نافرۆشم،
ئەگەر کراو ماڵەکمان بەر شەقام بکەوی، تا بۆتە شەقامی گشتی، میری بۆتە دیدی خانوو،
من مان دەگرم لە م زەویەدا، شورایەك بۆ ماڵەکە دەکەم بە پەت.
نامیلکەیەکی ناڕەزایی دەنووسم بۆ دەوڵەت.
بەیاخێك بە گەورەیی لێی دەنووسم،
ماڵەکەم نیشتمانمە،
من نیشتمانم نافرۆشم،
نایفرۆشم،
من نیشتمانم نافرۆشم …..

چرۆ زەند

zandchro@hotmai.com

June 27, 2019